

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 71. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, четвер, 11-го квітня 1946.

No. 71. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, April 11, 1946.

VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ХОЧЕ ПАЙКУВАТИ МУКУ ДЛЯ ПРОДАВЦІВ

Секретар рільництва Андерсен заявив на пресовій конференції, що він має готовий план пайкування муки для пекарів і крамниць, але не для господарів. Проти цього дуже гостро заперечували власники млинів і загрозили, що вони позамикають млини. Вони твердять, що пшениці в Злучених Державах замало, щоб із готових припасів можна було експортувати за кордон 25 відсотків, як це планує уряд на це, щоб ратувати європейське населення від голоду. Коли підприємці виконали загрозу, тоді в Америці буде велика недостача муки впродовж найближчих трьох місяців.

СЕНАТОВИ ПРЕДЛОЖЕНО ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЗЛУКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

Департамент Спільної Оборони — так мав би називатися злучений департамент армії, флоту й повітряних сил Злучених Держав, колиб конгрес прийняв давніше проголошене домагання президента Трумана в цій справі. Після довгого переслухання знавців як свідків у підкомісії це домагання появилось остаточно в сенатській комісії для Військових Справ у виді сформульованого законопроекту. У законопроекті, крім самої злуки теперішніх департаментів, передбачено ще „Міждепартаментову Раду“ для спільної оборони. На чолі нового Департаменту Спільної Оборони має бути поставлений секретар, який мав би засідати в кабінеті президента. Крім нього мав би бути ще один підсекретар і якийсь число асистентів.

Водночас оприлюднено проект організування великої резерви повітряних сил при війсьній флотії, як це сказав у своїй промові в Шікаго адмірал Едвард С. Юн.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ПРИМУСОВОГО ПОБОРУ.

Військова Комісія палати репрезентантів прийняла 15 голосами проти 8 план продовження теперішнього закону про примусовий побір рекрута до 15 лютого 1947 року. Засідання над цю справою тривало цілий день у вівторок 9 квітня. Окремо буде радити комісія сенату над цю справою. Надіються, що сенатська комісія прийме план продовження поборової служби з огляду на теперішнє непевне положення в світовій політиці.

БУДЕ СТВОРЕНИЙ УРЯД ПІДСЕКРЕТАРА ПРАЦІ.

Палата репрезентантів прийняла законопроект про створення становища підсекретаря праці і трьох асистентів. Вони будуть діставати платню по \$10.000 річно і їх іменування мусить мати потвердження сенату. Законопроект потребує ще підпису президента, щоб стати законом.

ШВЕЛЕНБАК ЗА НЕГАЙНЕ ПОШИРЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ ЗАБЕСПЕКИ.

Секретар праці Луїс Б. Швеленбак віднісся до конгресу з домаганням, щоб поширити закон про суспільну безпеку на 20,000,000 свіжих робітників і щоб признати для всіх подвійне відшкодування. Про старечу пенсію висловився Швеленбак, що вона зовсім не вистарчална. Він заявився за те, щоб мінімальну старечу пенсію піднести з \$10 на \$20, а максимальну з \$85 на \$120 місячно.

Замітний в домаганнях є проект, дати суспільну безпеку також для фермерів і фермерських робітників, а навіть і таким бізнесменам, які мають свої власні варстаті праці. Окремо домагається секретар безпеки для воєнних ветеранів.

НЕ ДАЮТЬ ГРОШЕЙ НА АМЕРИКАНСЬКУ РОЗВІДЧУ СЛУЖБУ.

Бюджетовий Комітет палати репрезентантів зчerkнув із бюджетового прелімінара на наступний рік суму \$4,150,000, призначену на ведення розвідного бюро, створеного президентом в січні під назвою „Краєва Розвідка Влада“. Комітет став на тому становищі, що ця розвідка служба має на цілі політичну діяльність, а її можуть вести інші департаменти.

Одначе між конгресменами панує переконання, що цей видаток буде признаний в дискусії над бюджетом в повній палаті.

ПЕРШІ РОДИНИ ВОЯКІВ ВІДІЗДЯТЬ В ЕВРОПУ.

Вояки, які служать в американській окупаційній зоні в Німеччині, будуть могли жити із своїми родинами, як це рішив воєнний департамент. Перша група таких родин, в числі 1,446 жінок і дітей, відіде до Європи 18 квітня воєнним транспортом. Вони везуть з собою всі американські кухонні й домашні прилади, яких тепер не можна дістати в Європі.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРИЦЮ, чому не користати з оголошень знаменитих нагод для ва-рітку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Уряд відкидає прохання Советів, щоб не ставити під суд їхнього шпига

Уряд Злучених Держав відмовив проханням советського уряду, щоб не ставити під суд советського лютенанта Ніколая Г. Редіна, якого арештували агенти Еф Бі Ай 26. березня в Портленді, Орегон, коли він мав всісти на корабель і відіхати до Росії. Генеральний прокуратор Там Клерк вяснив, що арештування Редіна є вислідом довгого слідства і що докази є доволі сильні, щоб його поставити під суд. Тому, що Редін був членом советської комісії для купівлі, він не має дипломатичної незайманості і нема причини робити для нього винімку. Департамент стейту повідомив советську амбасаду про законні вимоги в таких справах і запевнив, що підсудний буде мати спрмогу поставити своїх обонців. — Із міста Сіетл, в Орегоні, звідомляють, що велика судейська лава рішила поставити Редіна під суд за злочин шпигунства, йому закидають чотири злочини, у зв'язку з шпигунством, яке він переводив на американських кораблях.

ВЕЛЕС ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОСЛІДЖЕННЯ СПРАВИ ГРЕЦІ В О.О.Д.

Бувший підсекретар стейту Сомнер Велес пише в синдикаваній статті свої замітки з нагоди переданих виборів у Греції і заявляє, що ці вибори були зовсім законні, всупереч заповіданню з Москви, що в Греції прийде до скандалу. Коли й були які спроби викликання заколоту, то вони йшли збоку комуністів, які намагалися не допустити до виборів. Велес твердить, що Греція є осередком, з якого Совети хочуть поширити свою діяльність на Середземне море і на Близький Схід. Тому, що Греція окружена про-советськими урядами в Болгарії й Албанії та Югославії, Рада Забезпеки Організації Об'єднаних Держав не повинна розіхатися з теперішніх напад, поки не прослідить справи Греції і поки не забезпечить грекам свободи у їхнім краю.

НОВІ АМБАСАДОРИ ДЛЯ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ.

Президент Труман іменував і вислав до сенату для затвердження нових амбасадорів для країв Південної Америки. Це такі номінати: Джордж С. Месерсмит для Аргентини, Вільям Полі для Бразилії, Джозеф Флек для Болівії. Крім цього президент назначив міністра до Сауді Аравії в особі Р. Чайлда. З огляду на це, що номінати це випробовані дипломати, надіються скорого їх затвердження в сенаті.

Для якої цілі привозять Совети літаками золото до Парижа? — питають у Франції

Щільно припадково відкрили на летунському полі біля Парижа, що звється „Ле Бурже“, що американського виробу советські літаки, що користуються дипломатичною незайманістю, привозять з Москви якісь тяжкі паки, які зараз забирають з літаків до советських автомобілів і відвозять до советської амбасаді. Ні ті літаки, ні ті паки, ні люди, що прилітають з Советів, не підлягають інспекції. Та так раз сталося, що одна така пака розбилася і тоді завважено, що вона повна золота та долярних і стерлінгових банкнотів. Це дало при-току до різних балачок. Питають: На що й для кого це золото? Франція винна Советам за пшеницю і вона повинна би вивозити золото до Советів, а не Совети до Франції? З другого боку підкреслюють, що тепер комуністи в Франції розпоряджаються великими фондами і ведуть величезну пропаганду в цілому краю, засипуючи міста і села різними брошурами і відозвами. Є теж повно газет, що їх видають чи контролюють комуністи. Що правда, то в пресі розголошено вістку про позичку Советів Франції в золоті, але французький уряд проголосив, що ці погослови позбавлені всяких основ. З цього заключають, що Кремль хоче тепер опанувати Францію і тому дає французьким комуністам великі суми на те, щоб здобували в краю вплив і перевагу.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ ВЖЕ ОПУСКАЮТЬ ІНДІЮ.

Настає кінець „американській інвазії“ в Індії, бо отсе зачалось винофування американських військ з воєнного терену Бурма-Індія. Цікаве, як британці й індійці глядять тепер на побут американських хлопців, як їх судять. Про це й пишуть американські кореспонденти. Індійці думають, що як американці заберуться, то буде можна нормальніше жити під економічним оглядом, а теж ослабне британський „імперіалізм“. Многі з британців та індійців не люблять, що американські вояки не мають добрих манер, що байдузж до політики, а забагато займаються жінками. Але назагал добрі сторони американців таки мабуть переважають: їхня неформальність, гумор, товариськість. Та коли мова про самих американських хлопців, то вони раді, що можуть відіхати домів.

МЕНШЕ НА ІДЕОЛОГІЮ, А БІЛЬШЕ НА МОРДИ — В АНТИСЕМІТИЗМІ.

Американський прокуратор на суді в Нюрембергу, суддя Роберт Г. Джексон, звернувся, що перед Мілітарним Міжнародним Трибуналом, що судить нацистську верхівку як воєнних злочинців, більше звертається уваги на „антисемітизм“ і нацистську „ідеологію“, ніж на те, що нацистську верхівку обвинувачується у морді чотирьох чи п'ятих мільонів життів. Не іде про те, каже Джексон, чи і який нарід вищий, або чи хто любить жидів, чи ні. Іде про вбивство людських істот. Злучені Держави, що обвинувачують, не хочуть, щоб судово розправа обернулася в поширювання нацистської ідеології, чи нацистської літератури, які є одним з великих злочинів нацистського режиму.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ В ОПЕРІ В ПЕЙПІНГУ. — Картина ця представляє кімнату за кулісами Пейпінгської Опери (Китай), де бачимо двох китайських оперових співаків, що вже перебрані й ухарактеризовані й готові до виступу на сцені. Тих китайських артистів, як виявляє картина, відідали американські вояки. Опера давала вистави для Першої Дивізії Маринарів.

ГРОМИКО БЕРЕ ЗНОВ УЧАСТЬ У НАРАДАХ РАДИ ЗАБЕСПЕКИ

У Раді Забезпеки Об'єднаних Держав, що відбуває засідання в Гонтер Каледж у Нью Йорку, усе — в порядку. Радять спокійно і всі разом, бо вернув советський делегат, амбасадор Громико, що покинув був наради через ірансько-советський конфлікт. Як американські кореспонденти обрахували, то його не було в Раді Забезпеки 13 днів, 21 годин і 46 минут...

ЗАДЕРЖАТИ ІРАН В АГЕНДАХ!

В Раді Забезпеки роздумують тепер, як довго буде тривати спокій. І кажуть, що мабуть недовго, бо от Іран вніс прохання, щоб справу ірансько-советського конфлікту ще далі держати в агендах Ради Забезпеки, аж до 6. травня, до якого то часу Совети зобов'язалися цілковито винофати свої війська з Ірану. Та Совети займають інше становище. Вони кажуть, що затримання цієї справи до 6. травня є неправильним, незаконним і противиться Чартерові Об'єднаних Держав. Шож це означає? Отже прийнятні гарячу дискусію в Раді Забезпеки. Та надіються, що тим разом уже Громико не покине нараду.

ПОЛЬЩА ВНЕСЕ ЗАКОЛОТ.

Польський амбасадор, Оскар Лянге, завдасть Раді Забезпеки нового клопоту. Ото, як загалом кажуть, під натиском Советів буде домагатися, щоб Рада заняла рішуче становище супроти режиму ген. Франка в Еспанії, що має бути загрозою міжнародного миру. Злучені Держави і Британія не є тої думки, що Еспанія навіть з Франком є такою загрозою, хоч раді би бачити Еспанію без Франка при владі. Далі вони вважають, що таке вмішування у внутрішні справи якогось краю є дуже небезпечним прецедентом. Та як би хто не ставився до цієї проблеми, польський делегат матиме нагоду висказати свої погляди і пропозиції, над якими готова розвинути не менше гаряча дискусія як над Іраном.

ТРУМАН І ПЕПЕР У СОВЕТСЬКІЙ ПРЕСІ.

Московські газети дали мало місця промові президента Трумана в Шікаго, де він говорив, що Злучені Держави є сильні й остануть сильними. Зате двічі більше місця призначили сенаторові Пенперови, що критикував цю промову і домагався, щоб Америка забрала всі свої війська з чужих країв.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ!

Є таким у Москві, як звідомляє советська пресова агенція, договір між СССР. та Іраном. Так виглядає, якби тепер мала зачатися нова епоха в советсько-іранських відносинах, що матиме світове значення.

СОВЕТСЬКИЙ ВИКРУТ.

Як відомо, спір між Іраном і Советами є через те, що Совети не винофали своїх військ з Ірану згідно з договором і зобов'язанням з 1942 року. На тому стоїть Англія, а далі теж і Америка. Та московська „Правда“ винайшла тепер щось інше. Каже, що советські війська остають в Ірані на підставі советсько-іранського договору з 1921 року, який дає право Советам мати в Ірані армію для оборонних цілей.

АМЕРИКА І АНГЛІЯ — ПРОТИ.

Це так у справі Ірану, а проти Советів. Себто обидві держави не годяться на те, щоб счеркнути ірансько-советський конфлікт з агенд Ради Забезпеки в такий спосіб, як цього домагаються Совети. Інакше виходилоб, що Совети мають слушність, а Рада Забезпеки ні, коли взялася за цю справу.

ІНДОНЕЗІЯ-ІРЛАНДІЯ.

Відносини між Нідерландами і Індонезією готові упорядкуватись у подібний спосіб, як це сталося між Англією і Ірландією. Таке заповідають. Теж кажуть, що індонезці не хочуть, щоб голяндці взагалі забрались, бо доцінюють вартість їхнього побуту з культурного й соціального боку.

МАДЯРИ У МОСКВІ.

Угорщина, що тепер стала советським сателітом, їздить тепер до Москви на наради в такий самий спосіб, як недавно їздила до Берліна. Московське радіо передає про прибуття до Москви мадярського прем'єра Ференча Негі і мадярського міністра заграничних справ.

В КИТАЮ НЕМА ЗГОДИ.

Збратання Куомінтангу з комуністами довго не потривало, бо звідомлення з Китаю подають день за днем щораз гірші відомості про напруження між ними. Зокрема не вгавають комуністичні атаки на особу Чянг Кай Шека. Знов в Манджурії йде боротьба між комуністичними військовими частинами і Куомінтангу. Преса Куомінтангу відповідає комуністам, що вони держаться тої самої тактики, що й японці. Ті останні не казали, що вони хочуть підбити Китай. Вони тільки казали, що Куомінтанг та Чянг Кай Шек недобрі.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожнюче число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МУСИМО БУТИ СИЛЬНИМИ І НИМИ ЗАЛИШИТИСЯ!

Президент Труман заговорив до народу дуже простою і всім зрозумілою мовою, коли сказав на святі у Дні Армії, що перебрані нами обов'язки в справі безпеки світового миру вимагають від нас бути сильними. Саме так нині відчуває кожна розумна людина в Америці, коли вдумується у ті великі переми, що зайшли у відношенні нашого краю до інших країн, чи до світа взагалі. Одні тільки більшовики думають інакше. Вони проти цього, щоб Америка була сильною.

Ми дійшли до верха слави. Просто вірити не хочеться, щоб така молода держава могла дійти у модерних часах за такий короткий час до такої величезної сили і такої великого авторитету в світі, як це сталося з американською державою. І така є дійсність, що як хто в світі не оглядається на Кремль у Москві, то він певно глядить у сторону Вашингтону. До такого положення починається у багатьох теж й Англія, що досі верховодила світом, а яка тепер дещо з цієї слави передає на Америку.

Не маючи ніяких імперіалістичних побажань, а тим самим не задумуючи на нікого нападати, ні з ким воювати, наш край має важке завдання спинити чи ослабити намагання тих, що хотіли загартувати чи загартувати вічно держати. Через те ми вилучили тепер у різні складні проблеми на Близькому Сході, над Чорним Морем, на Середземному морі, в Дарданельських протоках, на Додеканезьких островах чи в Триполітанії в Африці, де зустрічаються інтереси Великої Британії та Советського Союзу. Усі ті суперництва мають повно запальних складників, з яких могли б навіть розгорітися і світова пожежа. А в кожному такому конфлікті, якщо він не був пологоджений мирним шляхом, треба Злученим Державам вживати згодом сили. Так це розуміє світ. На такому заключенню побудовані основи Організації Об'єднаних Держав. А ті основи не тільки моральні, але й оперті на фізичній силі, й то в першу чергу на силі Злучених Держав. Ось це є та велика різниця, що відрізняє давню Лігу Націй, в якій не було Злучених Держав, від Організації Об'єднаних Держав.

Тому, як президент напірає на конгрес, щоб він остаточно полагодив справу затримання і збільшення мілітарної сили нашої держави, продовживши Поговорений Закон, чи заставив молоді віддавати рік життя під мілітарну підготовку, то він домагається того, що є нині необхідним. Наш авторитет у світі не буде вдержаний гарними заявами, але головним, тим, що евентуальний напасник знатиме, що ми є готові кожної хвилини його покарати. Нова агресія не сміє вже застати наш край так несприятливим, як він був ним в 1917 році, чи в 1941, вже й з тої простої причини, що хто тим агресором не був би, він звернеться у першу чергу проти — Злучених Держав, як того чинника, що певно стане його противником. А коли президент кладе такий сильний натиск на силу в часі коли війна скінчилася, то видно, що маємо кінець війни, але небесна агресія далі існує.

За допомогу: щедру і постійну

Ми, американські українці, пам'ятали собі широкий план оборони поневоленої України і допомоги нещасним українським жертвам війни. В цьому, себто в такому роді праці, ми не одинокі. Всі етнічні групи в Америці так зробили і так поступають. Жертвують і обороняють перед диктатурами і насилими своїх рідних в Європі, чи деінде.

Що так є, треба тільки поглянути на американських жителів, і то в кожній місцевості. Бо приглянувшись їхній акції, зараз зрозуміємо, й відчувуємо, як треба в таких випадках поступати.

Або погляньмо хоч на американських поляків. Вони призначили цього року місяць травень на те, щоб зібрати мільон доларів на саму тільки політичну акцію оборони Польщі та її права на цілком самостійне життя. Подумаймо: мільон доларів на один рік і то тільки на одну політичну акцію!

А чи ми інакше? Чи ми не маємо такого самого серця для наших рідних в Європі, як його мають інші американці супроти народів, з яких вийшли? Правда, ми не такі багаті як американці з інших етнічних груп. Але ми і не такі бідні. Кожного з нас нині стає на жертву, і то на щедру жертву. Але чи так є? Якби було, то правду кажучи, ми вже давно не повинні би накликувати наших громадян до столідоларових жертв. Але так є, що ще й досі не знайшли 250 столідоларових жертв.

М. В.

Наш рахунок червоному окупантові

(З Європи до "Свободи")

(Продовження).

Байдужо-вороже ставлення до ремонту водогону привело не лише до провалів біля друкарні, заснованої у XVIII ст. та клубу, улаштованого "господарями" з країн будівель Лаври, але й спричинило до оповзіння печер і руйнації чудової архітектури Мазепинської вежі, сильно пошкоджено Троїцьку браму тощо. Безліч збройних наскоків грабників і результат — пограбування церков. А чи могло це все відбутися за дбайливого ставлення "влади народної" до неопієних пам'яток українського народу. Ні, тогочас — не було.

Томуто в наслідок всього цього нехтування, зумисного плондрювання й є картина ставлення влади більшовицької до пам'яток світового значіння, що й самі більшовики "спроможли" констатувати в своїй же таки газетці "Пролетарська Правда" ч. 82 за 18 IV. 26 р. Ми вже не згадуємо того, що все золото, все срібло з Лаври було "вилучене" ще в 1921-22 рр. на користь "годолаючих" Надвожжя, чи в Китай на революцію. Та прийшов "славний час"

Летарська Правда" ч. 82 за 18 IV. 26 р. Ми вже не згадуємо того, що все золото, все срібло з Лаври було "вилучене" ще в 1921-22 рр. на користь "годолаючих" Надвожжя, чи в Китай на революцію. Та прийшов "славний час"

"Розкуркулювання" церков від дзвонів.

Лавру, хоч вона й була вже історичним музеєм на той час і здавалося б дзвони треба було залишити, як експонат — її пограбовано остаточно з останніх благовісників. Серце роздилося від жалю, коли напад найбільший, дзвін із Лаврської дзвіниці, що має до 400 метрів висоти. Дзвін, хоч і впав на забрукування, але не розбився, не хотіли користися катів, ні діволам, сатані в образі кремлівської потвори. Розбивали його робітники й тільки слізки ковтали гіркі та

що мали вони робити — наказ був такий!...

Але то було за часу "мірної" будівництва" СРСР. На дійшла друга світова війна. Всі цінності переховували в "музейному містечку", яким найменували сталінські безбожники колишню Києво-Печерську Лавру, було вивезено більшовиками так само, як вивезено було й із усіх історичних музеїв. В одній лише Володимирській Соборі, що також належав до "музейного містечка" й іменовано "музеєм безвірників (безбожників)" залишено було "старі барахло" та "макалятуру", старі й заборолені, конфісковані друковані слова, якого не треба було й більшовикам.

У день відступу більшовиків з Києва, цебто 19 вересня 1941 року (на Чудо Архангела Михайла), після цілоденного палення (18 і 19 вересня) будинків, заводів, фабрик; підірвання мостів (яке робили в такий бандитський спосіб, що не попередивши людей, їм, довкола мостів, повилітали всі шибки з вікон, рями навіть з лутками повирivano було!), після цього було зірвано останній ланцюговий міст через Дніпро (бо всі мости вже були перед цим зірвали), а потім і Успенський Собор Києво-Печерської Лаври (підірвання якого більшовики приписують німцям), а разом з ними всім манастирських будівель.

Не порядком захисту проклятих німецьких фашистів, чи виправдування їх, такої грабницької політики, як і політика більшовиків щодо України, а з мотивів справедливості, вірогідні свідки стверджують, що Лавра потерпіла від советських рук, які підмінували буди всі установи Києва, церкви й манастири, але не встигли всього зірвати відступаючи, бо вже були в мішку.

Що було потім, нам, на великий жаль, не відомо. Але повірмо очевидцям, які розповідають, що, коли "войовничі безбожники" (так себе іменували більшовицькі безвірники) схопили свої "беліх" під пахви, мусили податися за Урал, до Уфи, — до Лаври вернулися ченці, що були розіслані більшовиками ще в 1923-4 роках.

Лавра знову стала святинєю.

Не такою величавою, як то за часів свого розквіту, але вона почала оживати. При Лаврі знову на постійно оселилися 27 ченців; шестеро з них несли охорону (не подумай читачу, що воєнізовану чи озброєну!) та правили Службу Божу в Китаєві в Преображенні.

Настоятелем Києво-Печерської Лаври з 1926 р. числився Архимандрит Гермоген. Але він був на "відпочинку" на "куроті" в советському концетраційному таборі НКВД на далекому, холодному Сибі-

ру, де лишився й по цей день, якщо не вмер. Отже очолював був Лавру архимандрит Валерій, колишній реєнт-уставщик Лаврентного хору.

Керівним органом Лаври був Собор, що було з дня 1. 2. 1942 р., після довголітнього перериву; поновив Службу Божу й узявся до діяльності. До складу Собору було ввійшли: єклезіарх — архимандрит Борис (давній завідувач Лаврської друкарні), скарбник — ігумен Феодосій, уставщик — ігумен Іринарх, благочинний — ієромонах Далмат та керівник справ — ієромонах Дмитрій.

Хоч Собор узявся до праці з 1-го лютого, однак уже 1-го січня 1942 р., місяцем раніше, в привідений братією до ладу церкві Христовоздвиженській почали були правити Службу Божу. До Печер часто заходили німецькі воєнки, рядові й офіцери. Вони поводитись шанобливо й з великою зацікавленістю.

Все — закінчує очевидець, розповідаючи нам — руїни вищаджених у повітря Лаврських церков і монахи-городники, і ремонтні робітники (!), і Служба Божу, така скромна й проста та позбавлена шаною минулої своєї величч, і зосереджені обличчя ченців — нагадувало ніби перші часи християнства... Оттакий вигляд мала Лавра Києво-Печерська в дні німецької окупації. Чи ж хоч такий має вона за окупації теперішньої орди "рідної", "сонечка", "батька", ката — кремлівського царя Сталіна? Сумніваємось... Але відомості — жадних, як усе провалилося!...

II.

А ось:

Справа з Фролівським дівочим манастирем.

У 1923 році 2,500 черниць було розігнано з манастиря перетворено на шавальну фабрику. Безгосподарність і злочинність увесь манастир звели, як кажуть на "пси". Але по дев'ятнадцяти довгих роках, мов би на голос дзвіниці вертаються черниці до свого манастиря. Ішли вони з далекої півночі, з півдня, зі сходу. І шов вони після довгих блукань у світі й важкої розлуки зі своїм гніздом-манастирем побачили повернувшись? Те, що побачили привело їх у жах. Та й жажалися було чого.

Нагробки на кладовищі порозбивано, келії порозвалювано, пообдирано; парки такі колись розкішні та красиві знищено. Церкву, що стояла на горі, геть зруйновано й сліду не лишилось би, колиб не ті два кленики, що посажені були сестрами, мов вартові були, стояли біля дверей церкви, що чудом збереглися.

"Кленики постаріли і не всім, що сажали їх, пощастило знову їх побачити, цих двох невіддільних, тільки німих

свідків, що могли б розповісти багато й багато безбожницьких вчинків більшовицьких.

Із 2,500 черниць вернулися до свого манастиря в дні дійсності більшовиків, ледви... дві сотні сестер. А чиж вони й тепер там?... Ні! Повітали сердечні з перестрахи перед "освободітелем атеїстичного рускаво"...

Інші манастирі й церкви.

Видубецький манастир збудований десь по 1200 році; Покоївський, Китаєвський, Братський, Миколаєвський, Межигірський зазнали такої ж сумної долі, як Печерський і Фролівський. Але цього лиха зазнали манастирі не лише в Києві.

Загинула від рук "рідного брата" Спасо-Преображенська стародавня церква в Сорочинцях, Переяславська церква святої Покрови, в якій, як кажуть "присягались на вірність" царю московському та Густинський, змальований свого часу Шевченком, Воздвиженський манастир вселі Густині біля Прилуки на Полтавщині.

Розграбували цей манастир і знищили більшовики — червоноі окупанти. Золоті й срібні хрести, чаші та інші предмети християнського культу вивезено було до проклятої ненажерливої кровопивці Москви, а манастирі знищено.

З усього того багатства, що мав був манастир в Густині, залишилось лише кілька світильників з одного ученого археолога й дослідника української старовини. Але тепер і те все мабуть загинуло в полум'ї війни.

Світлинки були зроблені з Євангелії, що була в дуже цінній мистецькій оправі, з багатьма медаліонами. Це був дар славного Гетьмана Івана Мазепи з р. 1701. Була світлина з плащаниці, шитої сріблом, золотом і шовком з року 1679; світлина "воздуху" шитого шовком; срібної гробнички, що мала вагу понад 18 фунтів з року 1787 і срібної чаші з року 1762; світлина мистецько оздобленої Євангелії — дарунок козака запорожської Січі Дерієвича, тощо.

Кажемо — світлинки — бо все те багатство "поїхало" до не насистої більшовицької Москви. І вже з переліку цих лише світилик, що також як і оригінали, десь певно загинули, якщо ще хоч автор їх уцілів, можна уявити собі якої шкоди заподіяли більшовики українській культурі й українській історії та церкві.

На Печерських висотах, там, де одна дорога йде до Лаври, а друга обминаючи Аскольдову могили, широким вивозом, повертаючи, то сюди, то туди, виходить до Дніпра, колись стояв один із пам'яток Мазепинської Епохи — Миколаївський Собор — Великий Микола, як бувало казали. Цікава була споруда з фронтоном увігнутим

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про Гітлерівщину)

Авторські права застерегаються: Copyright by Krushinsky Theodore, Paris, France.

23)

Тут населення ніби-ж звикло до чужинців. І справді, воно було ввічливіше, услужливіше й привітніше. Навіть на третьому році війни чемність, добрий тон та до певної міри й безжурність не цілком зникли, як по інших великих містах Німеччини, хочби й в Берліні. Таксамо й щодо партійності, то й вона була тут не та, як деінде, не нагадуючи того сектарства, чи лівної риси заплескості, як це можна було спостерігати по інших містах Німеччини, а особливо в півночі. Тут майже не було видної глиняно-жовтої уніформи гітлерівців.

Але я швидко спостеріг і пе-

реконався, що тут якраз гітлерівщина не потребувала накинута себе, чи боронитися за перевагу, бо вона панувала глибоко в настроях і почуваннях, ставши тією пансю, яка ні з ким своєї влади не ділила й не потребувала ділитися. Тут вона була глибоко в серцях, як вияв повної солідарності й злиття з політикою партії Гітлера, ніби іншої політики взагалі ніколи не існувало, а іншої партії нема й не може бути. В ту пору, цебто було в середині 1942 р., кульмінаційний пункт гітлерівщини, не тільки тут, а майже по всій Німеччині, всі німці були з політикою Гітлера солідарні й одностай-

ні, лишень 10-20 відсотків з ставився, вище за Папу Римського. Не могло навіть сумніву виникати, що це вожд, прохор, який бажав Німеччині неба прихитити, його особа священна, а накази не менше, бо їх навіть коментувати простому смертельникові не вільно. Німці вже не вважали подій за звичайний біг життя, а дивилися на них як на "таїнство", а чиний і слова Гітлера слухали, як Службу Божу в церкві. Не тільки з промов, але й по тому, як він виставно, поволи й маестатично рухався, проходив перед фронтом своїх воєнок, чи й на парадах, або приййомах було видно, що сам Гітлер уважав себе як не за "бога", то за його представника на землі.

А на нього дивлячись, всі німці й собі підносили голову все вище й вище, як парід, що з нього вийшов "бог". Вони витали себе його іменем, починали й кінчали кожне діло й збори окликом на його славу:

— Гайль Гітлер!... "Слава Гітлерові!..."

Це замість молитви перед кожним ділом і трапезою. На вулиці, в магазині, в бюрі, в потязі, в себе в хаті, на родинних, чи християнських весіллях, при зустрічі, при прощанні, встаючи й лягаючи в ліжку — німці витали одини одного: — Гайль Гітлер!...

Це замість колишнього "Слава Ісусу Христу"... Кожна реклама, кожний закликання, кожний закон, чи припис, кожний папір одного урядового, чи другого, кожного розмови, кожного запису, кожного балака по телефону, кожне щетабання закоханої пари — все починається окликом на його славу: — Гайль Гітлер!...

Купець покаже найкращий крам, ітеркупка найсумнініше відважить, голяр найкраще поголить, швець найкраще полате черевник, як йому пред- ставитись увійшовши та ска-

зати відходячи: Гайль Гітлер! Люди наче почамріли від того оклику, забули всі привіти, що ними впродовж тисяч років витали себе їхні предки, навіть забули, як вони самі себе витали рік-два перед тим, бо тепер тільки так витали себе міністри, урядовці, воєнки, письменники, професори, робітники, купці, буржуї й пролетарі, багаті, бідні, старі й малі, жінки й чоловіки, хлопці й дівчата, всі та всі витали: — Гайль Гітлер!...

Тепер ні здоровля нікого нікому не бажав, ні добрийдень, ні доброго ранку, ні добрий вечір, лишень слави фюрерові: — Гайль Гітлер!... Це було не тільки гасло переможного походу, але й мірська віра, патріотизм, відданість ідеї фюрера, а тим самим ідеї Великонімеччини, ознака приналежності до німецької "вищої раси", що більше: це мав бути клич символ для всіх германців — в

Європі й поза нею.

Так виявлялися настрої в Юнкерса, так було і в місті, так було майже по всій Німеччині. Як би хто завважив, що це було внаслідок примусу, надзвичайно розвиненого в Німеччині шпіонажу одного за другим, чи внаслідок терору, про який говорилось з закордоном, то він гірко-б помилився. Це не мало ні риси примусу, ні терору, ні шпіонажу. Навпаки, це було свідоме, добровільне й радісне. В майстернях, чи на вулиці, або й у себе в хаті німці мали багато нагоди критикувати політику уряду, чи наміри партії, ганити жорстокість в обходженні з чужинцями, особливо зі східними народами, чи нарікати на існуючий лад і порядок, але я цього не чув тоді й не бачив та німці цього й не робили, бо уряд якраз і робив те, що кожний німець на його місці робив би, чи й ще "краще". (дальше буде).

Пані Е. Рузвелт як делегатка до О. О. Д.

Пані Е. Рузвелт висловлювалася не раз за те, щоб жінки не оминули нагоди для участі у професійній та громадській праці, та щоб у тій праці набували досвіду. Як дружина президента, вона сама вповні віддавалась громадській праці. А оце недавно, як делегатка на першій зїзд Організації Об'єднаних Держав, вона показала себе на ширшому полі своїх історичним виступом в обороні скитальців в Європі, які бояться повертатись до дому.

Єдина жінка з делегації Злучених Держав, вона була призначена членом Громадсько-Культурного Гуманітарного Комітету при ООД. Загальні Збори ООД передали цьому комітету пропозиції Югославії, щоб за чотири місяці спинити всю допомогу скитальцям, за виключенням еспанських втікачів, які досі перебувають у Франції. Бритійський міністер закордонних справ пропонував, щоб тою справою знялася Економічно-Соціальна Рада — одна з двох важливіших рад при ООД. Пані Рузвелт підтримала ту пропозицію, кажучи: „Ми в Злучених Державах добре знаємо, що ця справа є негайною, яку треба вирішити в інтересах людства“. Після кількох денних дебат вона подала резолюцію з домаганням, щоб ту справу передали спеціальному комітету при Економічно-Соціальної Раді. Делегат Союзу запропонував додатки за поворот втікачів до своїх країн та за зборону — як він казав — пропаганди в таборах втікачів. Пані Рузвелт рішуче виступила проти тих додатків. „Ніхто не хоче, щоб табори втікачів стали центрами політичної діяльності“, заявила вона. „Але хто має сказати, що є пропаганда?“ Коли ця гостра справа опинилась знову на Загальних Зборах, пані Рузвелт продовжувала завзято боронити свободу слова. „Чи ми такі слабкі в Об'єднаних Державах, що маємо позбавити людей права почути, що думають їх приятелі?“ — питала вона.

День 13. лютого буде пам'ятним. В той день Загальні Збори ООД відкинули різні додатки, пропонувані Советським Союзом 31 голосами проти 10, після чого одностайно прийняли резолюцію проти примусової репатріації та

ним візерунками стилю бароко. Той собор був єдиним з цінних пам'яток розвитку українського архітектурного мистецтва XVII-XVIII століть. Збудовано його було Гетьманом Ів. Мазепою в 1695-96 р. Сильно він був зразив підчас революції: стіни його побито гарматними стрілами, підзобано кулеметами й рушничками кулями. Покрівля бань світила до неба дірками.

Довго стояв цей пам'ятник давнини нашої, як свідок минулого. Але тепер — порожнє місце там, де він, — Великий Микола — стояв. Його добре було видно через Дніпро з лівого берега.

Зникла десь у 1932-35 рр. Десятинна церква на Великій Володимирській вулиці, з якої більшовики збудували... художню школу, мовляв не треба нам пописового дурману, нехай росте культура й шириться освіта!

Загинув у 1937-38 рр. Золототервх Михайлівський манастир, на Трисвятільському майдані, що високо над Дніпром красувався довгі століття. На місці цієї святині — стоїть одорогло з десятком товстезних колон — будинок ЦКІДПУ, якщо ще не розва-

за встановлення спеціального комітету при Економічно-Соціальної Раді для дослідження справи скитальців.

Провідна участь пані Рузвелт в перебігу цілої справи льогічним наслідком того життя, яке вона провадила спрощено 12 років, коли її чоловік був президентом Злучених Держав. До речі, коли року 1939 інститут Галупа робив дослідження громадської opinii про діяльність пані Рузвелт, виявилось, що 68 відсотків з тих, кого питали, одобрювали її діяльність. В той же час відсоток тих, хто одобрював політику її чоловіка, був значно меншим.

Будучи помічницею президента, пані Рузвелт надавала до тої ролі своїм вроджено-приязним, щиро-демократичним поведінням та великим бажанням бути корисною. Підчас свого перебування у Білому Домі провадила величезну кореспонденцію. Її далекі подорожування навіть за мирного часу викликували чималий подив у цілій країні. Тим більше в часі війни, коли вона, в уніформі Червоного Хреста, на свої власні засоби, зробила яких 25,000 миль подорожі по південних островах Тихого Океану, відвідуючи шпиталі та клуби Червоного Хреста, промовляючи до воїнів. Передавала їм привіт від президента. Від них привезла до дому чисельні доручення до їх родин, які передавала чи то листами, чи телефоном. Вона вважала своїм обов'язком їхати і говорити, хоч і в несприятливих обставинах, коли того бажали її співгромадяни.

Пані Рузвелт — дівчинка президента Теодора Рузвелта — народилася в осені року 1884. В десятирічці осиротіла й діалі жила з бабунею. В своєму життєписі вона згадує себе як дуже скромну, соромливу, незграбну і негарну дитину. Не маючи близьких товаришок, захоплювалась книжками, жила в їх світі. Маючи двадцять років одружилася зі своїм далеким кузином, Френкліном Делано Рузвелтом, якого знала кілька років перед тим.

По смерті президента, на весні 1945 року, пані Рузвелт повернулася до приватного життя, але не надовго. Коли президент Труман оголосив список осіб, призначених делегатами на зїзд ООД, мало хто здивувався, побачивши в

ливі, б о вже був розхристаний.

Безслідно зникла невеличка церквушка, що стояла на майдані теперішнім „Галбазі“, щебо на жидівським базарі. Значно більша, що була на розі вулиць Безаківської й Житанської, на так званому „Софійському подвір'ї“. Зруйновано величезну церкву по Великій Васильківській вулиці поруч з володимирським базаром. Богу душу віддали: Трисвятільська церква, Петропавлівська на Подолі, Димітрівська на теперішній „Сталінці“. Скорбяща на Сінні майдані, Георгіївська в Китаєві декілька зруйновано... Та хіба це й усе.

Ще силу силету зруйновано Божих Домів. Важко та й неса „потреби перелічувати їх усі. Досить того, щоб пригадати, що до колективізації в усіх селах України була більша чи менша церква, а тепер — голе місце, а то й сліду давню неса. Добре, якщо з усіх сіл України чудом збереглась в 1% чи найбільше в 2 відсотках сіл церкви. Але заздалегідь це є, хоч багатько з них були дуже й дуже давньої будови, отже як історичні пам'ятники.

(Докінчення буде.)

ЩО ПИШУТЬ?

почування людини, що йому помордували родину.

Скиталець з Франції найшов у „Свободі“ адреси двох одиноків, одного в Шікаго, другого на Стейтен Айленд. До обох пише подібні листи, а з них маємо такі вісти й почування автора:

За океаном маю багато рідних, хоч особисто їх не знаю. Мій батько небіжчик походив з Доброї, пов. Сянік. Там була моя родина між поляками й українцями. Я мав двох стрічених братів, один був залічним інспектором, а другий доктором. Їх батько був у Рогізіні священником українським. У мене були ще два брати, один інспектором школи, а другий українським священником, а це Стефан. Я довідався, що їх обох більшовики помордували. Дві дочки, одна з мужем перебуває в Мюнхен в Німеччині, одна ще не видана, має дипломом докторки ветеринарії. Я бажав би конечно відстати їх з Німеччини. Хотів би їх поїхати з Франції за границю, але дуже тяжко за одіж і тому я просив краянів, щоб хоч яку стару прислали. Тепер пошта грошей ще не приймає, а я хотів би передплатити собі „Свободу“, бо перед війною я її читав.

Я служив в У. Г. Армії, борючись за Україну і треба ще боротись до загину, бо нас нищать вороги і тепер, як німці, так поляки як і більшовики. Тоті не мають серця, мордувати, мучати, вивозять на Сибір і Господь знає куди.

У моїм селі ні одної хати не осталося, у сусіднім селі також усе знищене війною і грабунком. Наш нарід вивозять, а на це місце привозять азійців, киргизів, татарів, калмиків та іншу мішанину. Найгірші кати то ота червона зараза. Це люди

описку імя Е. Рузвелт. Вона надалі тримається свого переконання, що жінки повинні використовувати нагоду для громадської праці. Взя її попередня праця, досвід послужили їй тепер на міжнародному полі. По повероті з Лондону, дістала від сенатора Вандербера, твердого републиканця і члена делегації, призначення за відвагу і послідовність. А сенатор Том Конелі, голова сенатського комітету закордонних взаємовідносин, назвав її „одною з яскравих осіб“ на конференції й додав, що на його думку, в складі наступних делегатів з цієї країни має бути принаймні одна жінка.

Загальна Рада — ФЛІС.

Шукають рідних: В табір виселених (Диспенсери Персоне) у Фіссен, в Баварії (Німеччина) знаходяться наступні особи, що шукають рідних в Америці:

Вербицький Еміль шукає дядька Миколу Карлаша, синака Горюхінський Йосиф шукає рідні. Кметик Юрій зо Залічків шукає хохача Епіфанія Теодоровича, священника Галиця, Володимира Лушника і Стефанію Кундас, з Гартфорда, Коні.

Макогон Іван шукає вуйка Семена Рамковського, що жив у Такома, стейт Вашингтон.

Мельник Юрій шукає рідні. Хто хотів би з ними переписатись, нехай згодиться до: Common Council for American Unity, 20 West 10th St., New York 13, N. Y., де одержить від них поштової картки УНІРРА, що дають право на вислачу листів і пакунків.

Крім того в Common Council є лист від Федора Гринькова, який шукає свого вуйка Степана Гринькова, що жив у Брукліні, Н. Й., в 1939 році і від Романа Мишика з Спінсдальської, який шукає одностельчан в Америці.

Загальна Рада — ФЛІС.

УВАГА! Нью Йорк і околиця!

ЛЕКЦІЯ О. ІВАХА З КАНАДИ

В НЕДІЛЮ, 14-го КВІТНЯ (APRIL 14 - 2:30 P. M.) 1946

В АВДИТОРІЇ СВ. ЮРІЯ, 217 ІСТ 6-та ВУЛ. В годині 2:30 попол. — Вступ вільний. Запрошує Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Товариств громадян з Нью Йорку й околиці.

без серця і без освіти, просто дикуни. У моїм селі убили священика, що мав уже 79 років; кажуть, що не треба ні священників, ні професорів, бо та капіталісти. В Росії робітники дуже бідують, бо там нема волі — де робітника поставлять до роботи, там і мусить стояти, працювати й мовчати.

Другий лист, писаний до також іменника, містить такі страхотки:

Листа й часопис я отримав, дуже щирою дякую. Нам тепер трохи ліпше, бо хоч не чуємо отого гуркоту літаків і вибуху бомб. Найгірше було ночами, бо треба було зганяти сплячих дітей і критися в ями перед бомбами.

З рідного краю відомостей не маємо, бо червоні не дозволяють ні в одну ні в другу сторону, хоч нема й до кого писати, бо одних повивозили, не знати куди, інших вимор-

дували. Не досить того, що в 1939 і 1940 році вимордували німці силу нашого народу, то руські більшовики ще гірші. Не дай Господи, щоб та червона зараза розмножилася в цілому світі. Ви там нічого не знаєте, що то є ті більшовики, але не вірте, що більшовицькі газети пишуть про комуністичний рай.

У самім тільки Самборі більшовики вимордували 3,800 людей, а скільки у Львові, то не памятаю. Брат писав мені, що яких 22,000. Один чоловік оповідав йому, що в дверях тюрми стояли більшовики з револьверами і як українці виходили, то вони стріляли в голову, а два авта на подвір'ю гуркотіли, щоб не чути було стрілів. Кажуть: „Виходи, виходи, не бійся, це не болять, то так, як пчола укусує“. А багато наших людей заладували у тягаровий потяг замкнули двері і вивезли в поле серед зими. Так багато їх вимерло. Моє село цілком знищене і всіх вимордували за те, що хтось убив 30 комісарів...

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.
Допомогове віче.

Дня 10-го березня ц. р. в Українським Народнім Домі, при 205 Мілітарі Ровд в Бофало, відбулось загально-маєове віче, в справі несення поміч українським скитальцям в Європі. Віче скликав місцевий Комітет, котрий щойно кілька місяців як „вибрано, тільки для цієї справи, щоб якнайшкороше нести поміч українським нещасним жертвам війни. На віче прийшли українці з міста Бофало, а також і з доколичних містечостей, Ланкестер, Демю, Лакавана, Танавала і Нінгара Фолс.

На знак, всі встали і віддали пошану прапорам, Злучених Держав і українському. Висказали вірність прапорам і державі, та відспівали народний Гимн Злуч. Держав. Відтак висвітлено дві фільми: Діяльність Амер. Чер. Хреста в Європі і несення поміч скитальцям Товариство УНІРРА.

Віче проводив п. П. Сандовський, котрий по коротких словах, по англійськи і по українськи, покликав на першому бесідника п. Івана Колотило.

П. Колотило служив в американському війську, котре окуповало полудневу часть Австрії, в околиці міста Сальцбурга. Там знаходяться табори скитальців, в котрих приділено поперх 3,000 українців, з різних сторін України. Через цілий час свого побуту в тій околиці, п. Колотило, свідомий українсь, (тут роджений але говорить, читає і пише по-

українськи добре), дуже часто заходив до українців в таборах. Пригадався їхньому нужденному життю, говорив з ними, бував на богослуженнях, на концертах і т. і. Промова п. Колотило, як начотного свідка, була дуже захоплююча і зворушуюча, так, що неодноразово слухачи покотились сльозами з очей.

Другим бесідником був п. Вол. Цюпник. П. Цюпник молодий чоловік, тутешнього родження, щиро працює для української справи і найбільше добра приносить тим, що інформує чужинців в тутешній англійській пресі. Його промова була в справі збирання прихорженної одежі для скитальців.

Третій бесідник, о. Вол. Корзир, парох тутешньої церкви св. О. Николая, вівзав широкими словами зібраних до злочини жертв, даючи почин від себе в сумі 25.00 доларів.

Четвертий бесідник п. Вілард Е. Давнінг, представник Амер. Чер. Хреста, котрий обіхав всі повоєнні області, говорив про нужденну долю скитальців взагалі, а зокрібно про українців.

П'ятий бесідник о. Джан Дж. Скандон С. Дж., римокат. священник, добре знавший, щирий прихильник українців, говорив про Чотири Свободи (Фур Фрідоме) для українців. О. Скандон говорив, що католицька церковна власть вислала протести до Советів проти поновлення нашої церкви та арештовання наших єпископів і священників.

Д-р Вол. Галан, голова У.

А. Допомогового Комітету, говорив, які то „труднощі“ головний комітет мав і далше ще має, тут в Америці, а також і в Європі, з пересилкою і доставленням поміч скитальцям.

Переведена збірка принесла поперх \$550, котору зложили: Союз Українок, від 49. \$50; А. Слюток \$30; Р. Вайда \$30; а по \$25: о. Вол. Корзир, Д. Стефанюк, В. Рудик. Збірка на народно шль від п. Березюк \$16. По \$10: о. І. Жук, Народ. Дім Іст Бофало, К. Пудак, Е. Тимкович, П. Замойський, С. Кіна, Д. Колотило, І. Корзир, С. Бурштинський, Н. Дякул, І. Грех; по \$5: А. Макогон, М. Макогон, Ф. Максим, М. Гротик, І. Поточак, М. Воєрич, М. Гух, Ю. Кручко, І. Гришкоран, В. Лабуда, І. Корзир, Т. Сабінік, П. Судин, М. Костецький, С. Лешишин, І. Колотило, В. Цюпник, С. Хорт, І. Гриній, Т. Плотини, П. Сукмановський, Н. Бабала, М. Мудіківський, С. Каліна, Н. Скобала, І. Пастерик, І. Була, Н. Снайчук, І. Гриніак, І. Кіналь, Ю. Спандоний, М. Вітровий, Л. Вернєський; по \$3: О. Стецьків, І. Гуцул, Л. Жук, М. Завіський, М. Кіналь; по \$2: К. Рудак, К. Семків, Г. Цюпник, Р. Гуцул, Завіський, Н. Сорока, Л. Кіналь, Н. Пар, К. Шафран, М. Шафран, А. Дякул, М. Шуль \$1.

З того \$550 вислано до Головного Комітету, решта зістає на руках місцевого комітету, котрий продовжує збірку дальше.

Володимир Цюпник,
секр. Комітет.

АРНОЛД, ПА.

Віча.

У нас в Арнолд і в Нью Кенсінгтон і околиці влаштовано віча на „поміч скитальцям в рідному краю. Головним бесідником був ред. Америки, п. Богдан Кагамай. Він виказував, якої великої поміч треба у теперішньому часі нашим братам по крові і кості, які вони гонені і переслідувані. Гості на гали аж плакали, так бесідник зворушив серця тих, що все прийду на поклик своїх передових людей. Людей не було так багато, як ми сподівалися, але зібраних того дня \$236.75 з того ми вислали \$180 до Головного Допомогового Комітету в Філадельфії, Па. Я завважав, що декотрі люди із нашої місцевості не прийшли на віче, бо був страйк і не мали грошей. Так не треба робити, бо як бесідник приїжджає з да-

лека, то добре, щоб багато людей його послухало, і взяли собі щось до голови. Як нема жертви, то є друга робота до помочи. Щирим українцям все треба іти на зібрання і брати участь.

Жертводавці такі:

Укр. Народний Дім \$50; о. С. Кіпак \$25; Іван Й. Федун \$20; Іван Балабан \$10; Іван Лобур \$6; по \$5: М. Земледух, Т. Сарняк, В. Собків, І. Сорока, С. Біндас, П. Кучукдан, о. С. Голутик, І. Зарічняк; по \$3: Е. Лобур, Ю. Грапшо, П. Лашковик; по \$2: П. Зізіньський, П. Пінху, Н. Прокопчик, П. Гусак, М. Климчук, М. Марійка, П. Пеліш, В. Кузьмиха, Н. Солтис, М. Десіш, М. Пашкевич, С. Димітріє, І. Сокаль, В. Бугель, П. Черем, П. Дубас, І. Швей, А. Курзін, П. Зорина, С. Гавой, Т. Комішка, Л. Любінецький, М. Крестевич; по \$1: І. Комішко, А. Котелеш, М. Туранський, М. Новак, В. Кузьмиха, К. Зізіньський, М. Мізюк, Л. Ваверчак, Н. Різінь, Л. Тулейбич, П. Лобур, П. Калиновська, С. Гринішин, М. Калиновська, І. Жураковський, Е. Сорока, І. Солтис, А. Лобур, П. Любчик, С. Цепенюк, М. Капітула, Р. Бойчук, П. Боднар, Ф. Мокара, В. Черем, П. Оліар, Е. Зарічняк. Дрібні жертви \$1.75.

І. П. Федан.

ЖАРТИ

Делкатне почування.

Дві сусідки здавна ворогували на себе і відказували одна на одну. Це спричинило багато шкоди як Паранці, так і Насті. Хтось з мужчин порадив, щоб вони пішли до священника, може той їх погодить. По довшій намові, сусідки згодились дарувати собі провини і жити в мирі. Щоб у практиці згода перетривала якнайдовше, священник радить, щоб одна одній не говорила нічого прикрого. Паранька хоче показати, що вона поправилася й каже до Насті солдого:

— Настуню, сусідко, я вам бажаю всього того, що й ви мені бажали!

— А бачите, Паранько, хто то зачинає сварку — відгризається Настя.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВИТЕ СПІВВАСНИКОМ ВІСІМ МІЛІОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ

Маємо вже на складі дуже гарні, realitini, ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ.

Ціна 5 центів одна.

Замовлення враз з гришми висилайте на таку адресу:

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Виповніть і витніть понижий купон та вишліть на поштову адресу.

“SVOBODA”, P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Прому мені: прислати _____ Великодних Картки,

на що залучаю суму _____

Імя й прізвище _____

Адреса _____

Чому ще нема у вас

такої цінної книжки про наше життя в Америці, яку повинні ми дати в руки молодого покоління, щоб знало, ним ми тут жили, якими ідеалами і мріями, і що з того осягнули, а що ще треба добувати?

А такою книжкою є:

ЮБИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди

П'ЯТДЕСЯТІЛІТНЬОГО ЮБІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: \$2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA

81-83 GRAND STREET,

JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропам'ятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за \$3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬЦІ В АФРИЦІ. Парохіани після посвячення нової церкви в Тенгеру. По середині лєгат патріярха й священник Мих. Божерінов. — (Через Канцелярію КУК).

